

Certificate in Sanskrit Language

विषयानुक्रमणी

स्तबकः	पाठः	पाठ्यबिन्दुः	पृष्ठसंख्या
1. प्रथमः स्तबकः			1
1.1. प्रथमः पाठः		एषः/सः, एषा/सा, एतत्/तत्	1
1.1.1		एषः/सः	1-5
1.1.2(क)		एषा/सा	6-8
1.1.2(ख)		एषा/सा	9-11
1.1.3		एतत्/तत्	12-22
1.2. द्वितीयः पाठः		कः/का/किम्	23
1.2.1		प्र० एषः/सः कः ? उ० एषः/सः .....।	23-25
1.2.2		प्र० एषा/सा का ? उ० एषा/सा .....।	26-28
1.2.3		प्र० एतत्/तत् किम् ? उ० एतत्/तत् .....।	29-39
1.3. तृतीयः पाठः		वचनम्	40
1.3.1		कः/कौ/के ? गजः/गजौ/गजाः अः/औ/आः	40-43
1.3.2		एषः कः/एतौ कौ/एते के ? एषः ...../एतौ ...../एते .....।	44-45
1.3.3(क)		का/के/काः ? अजा/अजे/अजाः आ/ए/आः	46-47
1.3.3(ख)		का/के/काः ? नर्तकी/नर्तक्यौ/नर्तक्यः ई/यौ/यः	48-51
1.3.3(+)		एषा का/एते के/एताः काः	52-56
1.3.4		किम्/के/कानि ? विमानम्/विमाने/विमानानि ...../...../.....	57-60

स्तबकः	पाठः	पाठ्यविन्दुः	पृष्ठसंख्या
		1.3.5 एतत् किम् / एते के / एतानि कानि -----	61-62
		1.3.6 एषः / एती / एते । ----- एषा / एते / एताः । एतत् / एते / एतानि ।	63
		1.3.7 सः / तौ / ते -----	64-65
		1.3.7(क) सा / ते / ताः -----	66
		1.3.7(ख) सा / ते / ताः -----	67
		1.3.7(ग) तत् / ते / तानि -----	68-72
1.4	चतुर्थः पाठः	-----	73
		1.4.1 किम् / आम् / न -----	73-76
		1.4.2 अस्ति / नास्ति -----	77-81
		1.4.3 कः अस्ति / कौ स्तः / के सन्ति ----- ..... अस्ति / ..... स्तः / ..... सन्ति	82-83
		1.4.3(क) का अस्ति / के स्तः / काः सन्ति ? ----- ..... अस्ति / ..... स्तः / ..... सन्ति	84
		1.4.3(ख) का अस्ति / के स्तः / काः सन्ति ----- ..... अस्ति / ..... स्तः / ..... सन्ति	85
		1.4.3(ग) किम् अस्ति / के स्तः / कानि सन्ति ----- ..... अस्ति / ..... स्तः / ..... सन्ति	86-90
1.5	पञ्चमः पाठः	-----	91
		1.5.1 क्रियापरिचयः -----	91-95
		1.5.2 करोति -----	96-101
		1.5.3 वर्तमानकाले प्रथमपुरुषे वचनत्रयम् -----	102-109
1.6	षष्ठः पाठः	-----	110
		1.6.1 अहम् / त्वम् -----	110-111
		1.6.2 अहम् / आवाम् / वयम् -----	112-113
		1.6.3 अस्मि / स्वः / स्मः -----	114-116
		1.6.4 त्वम् / युवाम् / यूयम् -----	117-118
		1.6.5 असि / रथः / स्थ -----	119-123
		1.6.6 मि / वः / मः -----	124-125

स्तबकः	पाठः	पाठ्यबिन्दुः	पृष्ठसंख्या
		1.6.7 वर्तमानकाले मध्यमपुरुषे क्रियापदानि -----	126-129
		1.6.8(क) अहम् / भवान् -----	130-131
		1.6.8(ख) अहम् / भवती -----	132
		1.6.8(ग) त्वम् / भवान्, त्वम् / भवती -----	133-134
		1.6.9(क) भवान् / भवन्ती / भवन्तः -----	135
		1.6.9(ख) भवती / भवत्यौ / भवत्यः -----	136-149
2. द्वितीयः	स्तबकः	-----	150
	2.1 प्रथमः पाठः	द्वितीया-----	150
		2.1.1 द्वितीया-एकवचनप्रयोगाः-----	150-154
		2.1.2 ..... कुत्र गच्छन्ति ? ..... -----	155-159
		2.1.3 अकारान्तपुंलिङ्गशब्दानां-----	160-165
		त्रिषु वचनेषु द्वितीयाप्रयोगाः	
		2.1.4 आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानां -----	166-170
		त्रिषु वचनेषु द्वितीयाप्रयोगाः	
		2.1.5 ईकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानां-----	171-175
		त्रिषु वचनेषु द्वितीयाप्रयोगाः	
		2.1.6 अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दानां-----	176-182
		त्रिषु वचनेषु द्वितीयाप्रयोगाः	
		2.1.7 सर्वनामशब्दानां द्वितीया प्रयोगाः-----	183-184
	2.2 द्वितीयः पाठः	वर्तमानकाले विशेष क्रियापदानि -----	185
		2.2.1 जानाति-----	185
		2.2.2 करोति-----	186
		2.2.3 क्रीणाति-----	187-188
		2.2.4 शक्नोति-----	189
		2.2.5 शृणोति-----	190
		2.2.6 गृह्णाति-----	191
		2.2.7 ददाति-----	192
		2.2.8 पाठयति-इत्यादीनि -----	193-195
		कानिचित् प्यन्तक्रियापदानि	

2.3 तृतीयः पाठः

	आज्ञा-प्रार्थनादिषु अर्थेषु लोट् -----	196
2.3.1	लोट् मध्यमपुरुषे प्रयोगाः -----	196-199
2.3.1(क)	लोटप्रथमापुरुषे प्रयोगाः -----	200-201
2.3.1(ख)	त्रिषु वचनेषु त्रिषु पुरुषेषु लोट् -----	202-207
2.3.2	सम्बोधनप्रथमा-एकवचनम् -----	208-209
2.3.2(क)	एकवचनम् -----	210-211
2.3.2(ख)	सम्बोधनप्रथमा त्रिषु वचनेषु -----	212-213
2.3.2(ग)	अद्य / ह्यः / परह्यः / प्रपरह्यः -----	214
	श्वः / परश्वः / प्रपरश्वः -----	

3. तृतीयः स्तबकः

3.1 प्रथमः पाठः

	भूतकालः (लङ्)-----	215
3.1.1	आसीत्-----	215
3.1.1(क)	अस् - भू-----	216-217
3.1.2	आसीत्, आस्ताम्, आसन् -----	218
3.1.3	आसीः, आस्तम्, आस्त -----	219
3.1.4	आसम्, आस्व, आस्म-----	220-221
3.1.5	भूतकाले विविधक्रियापदानि -----	222-242

3.2 द्वितीयः पाठः

	-----	243
3.2.1	क्तवतु-प्रयोगाः-----	243-257
3.2.2	नपुंसक क्तवतुप्रत्ययान्तस्य प्रयोगाः-----	258-260

3.3 तृतीयः पाठः

	भविष्यकालः-----	261-263
3.3.1	वर्तमानकालतः भविष्यकाले परिवर्तनम् -----	264-276

4. चतुर्थः स्तबकः

4.1 प्रथमः पाठः

	-----	277
	क्त्वा/ल्यप् -----	277
4.1.1	क्त्वा-प्रयोगाः -----	277-281
4.1.2	ल्यप् -----	282-288

स्तबकः	पाठः	पाठ्यविन्दुः	पृष्ठसंख्या
4.2	द्वितीयः पाठः	गुणः प्रयोग	289-291
4.3	तृतीयः पाठः	तृतीया	293
4.3.1		अकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानां तृतीया-एकवचने प्रयोगः	293-306
4.3.2(क)		आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानां तृतीया-एकवचने प्रयोगः	307-311
4.3.2(ख)		ईकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानां तृतीया-एकवचने प्रयोगः	312-321
4.3.3		विना-योगे तृतीया	322-325
4.4	चतुर्थः पाठः	चतुर्थी	326
4.4.1		दानार्थे चतुर्थी	326-335
4.4.2		रोचतेः प्रयोगे चतुर्थी	336-337
4.4.3		तादर्थ्ये चतुर्थी	338-339
4.4.4		क्रुध्-द्रुह्-असूया-ईर्ष्या-प्रयोगे चतुर्थी	340-341
5.	पञ्चमः स्तबकः		342
5.1	प्रथमः पाठः	पञ्चमी	342
5.1.1		पञ्चमीप्रयोगः	342-356
5.1.2		तः	357-358
5.2	द्वितीयः पाठः	षष्ठी	359
5.2.1		षष्ठीप्रयोगः	359-381
5.3	तृतीयः पाठः	सप्तमी	382
5.3.1		सप्तमीप्रयोगः	382-395
5.3.2		संख्याः	396
		एकतः विंशतिपर्यन्तं (1-20) संख्याः	396-404
5.3.2(क)		संख्येयवाचकेषु लिङ्गभेदः	405-409
5.3.3		समयः	410-419

स्तबकः	पाठः	पाठ्यविन्दुः	पृष्ठसंख्या
षष्ठः	स्तबकः		421
6.1	प्रथमः पाठः	पुनरावृत्तिः	420-421
6.2	द्वितीयः पाठः	पुनःसंरणाभ्यासः	423-43
	6.2.1	विभक्त्यभ्यासः-I	434-43
	6.2.2	विभक्त्यभ्यासः-II	438-44
	6.2.3	विभक्त्यभ्यासः-III	442-44
	6.2.4	शब्दरूपाभ्यासः	447-45
6.3	तृतीयः पाठः	श्लोकाभ्यासः	451
	6.3.1	क्रियापदश्लोकाः	452-45
	6.3.2	विभक्तिश्लोकाः	458
	6.3.2.1	द्वितीया	458-459
	6.3.2.2	तृतीया	459-46
	6.3.2.3	चतुर्थी	461-462
	6.3.2.4	पञ्चमी	463-464
	6.3.2.5	षष्ठी	464-465
	6.3.2.6	सप्तमी	466-467
6.4	चतुर्थः पाठः	पत्रलेखनम्	468
	6.4.1	वैयक्तिक-पत्रस्य उदाहरणम्	469-470
	6.4.2	व्यावसायिककार्यालयीयम्	483-484